

โครงการสวัสดิการวิชาการ สถาบันพระบรมราชชนก

การพยาบาลจิตเวช และสุขภาพจิต

(ฉบับปรับปรุง) เล่มที่ 2

การพยาบาลจิตเวชและสุขภาพจิต (จ..
WY160 ฉ179ก 2558 ล.2

B0052920
bib:13399115657

ฉวีวรรณ สัตยธรรม
แฉ จันทร์สุข
ดร.ศุภร์ใจ เจริญสุข

การพยาบาลจิตเวชและสุขภาพจิต (ฉบับปรับปรุง) เล่ม 2

บรรณาธิการ : ฉวีวรรณ สัตยธรรม
แพ่ จันทรสุข
ดร.ศุภกรใจ เจริญสุข

พิมพ์ครั้งที่ 1 : พ.ศ. 2556 จำนวน : 2,000 เล่ม
พิมพ์ครั้งที่ 2 : พ.ศ. 2558 จำนวน : 2,000 เล่ม

ราคาเล่มละ : 230 บาท

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

การพยาบาลจิตเวชและสุขภาพจิต (ฉบับปรับปรุง) เล่ม 2.--นนทบุรี:
โครงการสวัสดิการวิชาการ สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข, 2556.
304 หน้า.

1. การพยาบาลจิตเวชศาสตร์. I. ฉวีวรรณ สัตยธรรม II. ชื่อเรื่อง.

610.7368

ISBN 978-616-11-1841-9

จัดพิมพ์เผยแพร่ :

โครงการสวัสดิการวิชาการ สถาบันพระบรมราชชนก

สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข อาคาร 6 ชั้น 9 ถ.ติวานนท์ อ.เมือง จ.นนทบุรี 11000

โทร. 0-2590-1973 โทรสาร 0-2591-8626

www.pi-book.com

เลขหมู่ WY160

ค 179 ค 2558 ค.3

พิมพ์ที่ :

เลขทะเบียน B0052420

บริษัท ธนาเพรส จำกัด

ชั้น เดือนปี 1 ค.ศ. 2563

เลขที่ 9 ซอยลาดพร้าว 64 แยก 14 แขวง/เขตวังทองหลาง กรุงเทพฯ 10310

โทร. 0-2530-4114 โทรสาร 0-2108-8951

Email : tanapress@gmail.com

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
คำชี้แจง	ข
รายนามผู้นิพนธ์	ค
ตอนที่ 5 การพยาบาลผู้ที่ได้รับการบำบัดรักษาทางจิตเวช (Nursing Care for Psychiatric Therapies)	1
บทที่ 14 การบำบัดรักษาทางกาย.....แม จันทร์สุสุข	3
(Somatic Therapies)	
ความหมาย	4
สมองและความสัมพันธ์ด้านการบำบัดรักษาทางจิตเวช	4
โครงสร้างและหน้าที่ของสมอง	5
การถ่ายทอดสัญญาณสื่อประสาท	9
สารสื่อประสาท	11
ชีววิทยาพื้นฐานของจิตเภสัชบำบัด	13
การบำบัดรักษาด้วยยาทางจิตเวช	14
- ยาต้านโรคจิต	15
- ยาต้านอาการซึมเศร้า	18
- ยาคลายกังวล	22
- ยาควบคุมอารมณ์	23
- อาการข้างเคียงของยารักษาโรคทางจิตเวช	25
- บทบาทของพยาบาลต่อการบำบัดรักษาทางยา	26
การบำบัดรักษาด้วยไฟฟ้าและการพยาบาล	27
ความหมาย	27
กลไกการออกฤทธิ์	27
อุปกรณ์เครื่องใช้ในการรักษาด้วยไฟฟ้า	29
บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของพยาบาล	30
การบำบัดด้วยการจำกัดพฤติกรรม (Behavior limited)	31
ความหมาย	31
ข้อบ่งชี้ในการจำกัดพฤติกรรม	31
พฤติกรรมที่จำเป็นต้องจำกัดพฤติกรรม	31

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การตริ้งผู้ป่วยและการจำกัดพฤติกรรม	32
ข้อควรระวังในการตริ้งผู้ป่วยและจำกัดพฤติกรรม	32
บทที่ 15 การบำบัดรักษาทางจิตสังคม (Psycho-Social Therapies)..... <i>แพ จันทร์สุข</i>	35
ความหมาย	35
ประเภทของการบำบัดทางจิตสังคม	35
จิตบำบัด	36
- จิตบำบัดรายบุคคล	36
- จิตบำบัดกลุ่ม	41
- บทบาทของผู้นำกลุ่มบำบัด	44
การบำบัดพฤติกรรมทางปัญญา	46
ความหมาย	46
ทฤษฎีและแนวคิดในการบำบัดพฤติกรรมทางปัญญา	47
หลักการของการบำบัดพฤติกรรมทางปัญญา	48
กระบวนการบำบัดพฤติกรรมทางปัญญา	48
บทบาทของพยาบาลในการบำบัด	52
นิเวศบำบัด	52
ความหมาย	53
วัตถุประสงค์ของนิเวศบำบัด	53
คุณลักษณะของนิเวศบำบัด	54
แนวคิดสำคัญของนิเวศบำบัด	55
หลักการจัดนิเวศบำบัด	57
การบริหารนิเวศบำบัด	58
บทบาทของพยาบาลในนิเวศบำบัด	59
กลุ่มนิเวศบำบัด	60
ตอนที่ 6 การพยาบาลผู้ป่วยที่มีความผิดปกติทางจิตเวช	63
(Nursing Care Psychiatric Disorders)	
บทที่ 16 อาการวิทยา (Symptomatology)..... <i>ดร.วิไลพร ช่างวงษ์</i>	65
ความหมาย	65
อาการทางจิตเวชที่สามารถสังเกตได้จากพฤติกรรมทั่วไป	66

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ความผิดปกติด้านการเคลื่อนไหว	67
ความผิดปกติด้านการรับรู้	69
ความผิดปกติด้านความรู้สึกตัว	69
ความผิดปกติด้านการรับรู้ เวลา สถานที่ และบุคคล	70
ความผิดปกติด้านความจำ	70
ความผิดปกติด้านสติปัญญา	71
ความผิดปกติด้านสมาธิและความตั้งใจ	71
ความผิดปกติด้านการตัดสินใจ	71
ความผิดปกติด้านความคิด	72
ความผิดปกติด้านลักษณะการพูด	74
ความผิดปกติด้านอารมณ์	76
ความผิดปกติด้านการหยั่งรู้เกี่ยวกับตนเอง	78
บทที่ 17 โรควิตกกังวลและการพยาบาลจากรุณี อินทฤทธิ์	80
(Nursing Care for Patients with Anxiety Disorders)	
ความหมาย	80
การจำแนกโรค	81
ระบาดวิทยา	81
สาเหตุ	82
การรักษาโรควิตกกังวล	85
การพยาบาลผู้ป่วยโรควิตกกังวล	85
- โรควิตกกังวลไปทั่ว	83
- โรคแพนิก	86
- โรคกลัว	87
- โรคย้ำคิดย้ำทำ	89
- โรคทางจิตเวชเนื่องจากภยันตราย	90
บทที่ 18 โรคซึมเศร้าและการพยาบาล จากรุณี อินทฤทธิ์	94
(Nursing Care for Patients with Depressive Disorders)	
ความหมาย	95

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การจำแนกโรค	96
ระบาดวิทยา	96
สาเหตุ	97
- ปัจจัยด้านชีวภาพ	97
- ปัจจัยด้านจิตสังคม	97
ลักษณะอาการ	98
- ด้านอารมณ์	98
- ด้านร่างกาย	98
- ด้านความคิด	98
- ด้านพฤติกรรม	99
การรักษาโรคซึมเศร้า	99
กระบวนการพยาบาลผู้ป่วยโรคซึมเศร้า	100

บทที่ 19 โรคจิตอารมณ์แปรปรวนและการพยาบาลจาร์ณี อินทฤทธิ์ 133 (Nursing Care for Patients with Bipolar Disorders)

ความหมาย	109
การจำแนกโรค	110
ระบาดวิทยา	110
สาเหตุ	110
- ปัจจัยด้านชีวภาพ	110
- ปัจจัยด้านจิตสังคม	111
ลักษณะอาการ	111
- อาการระยะอารมณ์ซึมเศร้า	111
- อาการระยะอารมณ์คลุ้มคลั่ง	112
การรักษาโรคอารมณ์แปรปรวน	113
กระบวนการพยาบาลผู้ป่วยโรคอารมณ์แปรปรวน	114

บทที่ 20 โรคจิตเภทและการพยาบาลเนาวรัตน์ สุขณะล้ำ 122 (Nursing Care for Schizophrenic Patients)

ความหมาย	122
----------	-----

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
สาเหตุ	123
อุบัติการณ์	123
ความผิดปกติที่มักพบร่วมกับโรคจิตเภท	123
อาการและอาการแสดง	124
- มิติด้านความสับสนหรือความไม่สมประกอบ	124
- มิติด้านอาการทางจิต	125
- มิติด้านกลุ่มอาการทางลบ	126
แนวทางการบำบัดรักษาผู้ป่วยโรคจิตเภท	127
- การบำบัดด้วยยาต้านอาการทางจิต	128
- การบำบัดทางจิตสังคม	128
กระบวนการพยาบาลผู้ป่วยโรคจิตเภท	130
บทที่ 21 การพยาบาลผู้ป่วยที่มีความผิดปกติทางการรู้คิดเนาวรัตน์ สุขณะล้ำ 136 (Nursing Care for Cognitive Disorders Patients)	
ความหมาย	136
ภาวะเพื่อ	137
- ความหมาย	137
- สาเหตุของภาวะเพื่อ	137
- อาการและอาการแสดงของภาวะเพื่อ	140
- กระบวนการพยาบาลผู้มีภาวะเพื่อ	141
ภาวะสมองเสื่อม	146
- ความหมาย	146
- สาเหตุ	146
- สาเหตุหน้า	146
- สาเหตุเสริม	147
- อาการและอาการแสดงของผู้มีภาวะสมองเสื่อม	147
- กระบวนการพยาบาลผู้มีภาวะสมองเสื่อม	151
บทที่ 22 การพยาบาลบุคคลที่มีความผิดปกติทางเพศมณีสวี จำปาเทศ 160 (Nursing Care for Sexual Disorders and Gender Identity Disorder) ดร.ศุภกรใจ เจริญสุข	

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ความหมาย	160
ความผิดปกติของเอกลักษณ์ทางเพศ	161
- ความหมาย	161
- ระบาดวิทยา	161
- สาเหตุ	162
- การวินิจฉัยและการคัดกรอง	163
- ลักษณะทางคลินิก	164
- การรักษา	165
- กระบวนการพยาบาล	167
กามวิปริต	167
- ความหมาย	167
- ระบาดวิทยา	167
- สาเหตุ	167
- การวินิจฉัยและการคัดกรอง	167
- ลักษณะทางคลินิก	168
- การรักษา	169
- กระบวนการพยาบาล	169
การตอบสนองทางเพศที่ผิดปกติ	170
- ความหมาย	170
- ระบาดวิทยา	171
- สาเหตุ	171
- การวินิจฉัยและการคัดกรอง	171
- ลักษณะทางคลินิก	172
- การรักษา	173
- กระบวนการพยาบาล	173
ตอนที่ 7 สุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวชเฉพาะทาง (Special Topics in Psychiatric Mental Health Nursing)	177

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 23	การพยาบาลจิตเวชเด็ก (Child Psychiatric Nursing)หนังสือ จำปาเทศ	179
	ดร.ศุภกรใจ เจริญสุข	
โรคออทิซึม		180
- ความหมาย		180
- สาเหตุ		180
- การวินิจฉัยและการคัดกรอง		182
- ลักษณะทางคลินิก		184
- การรักษา		186
- การพยากรณ์โรค		187
- กระบวนการพยาบาล		187
โรคสมาธิสั้น		189
- ความหมาย		189
- สาเหตุ		189
- การวินิจฉัยและการคัดกรอง		190
- อาการและอาการแสดง		192
- ลักษณะทางคลินิก		192
- การรักษา		193
- การพยากรณ์โรค		196
- กระบวนการพยาบาล		196
โรคความบกพร่องทางการเรียนรู้		198
- ความหมาย		198
- สาเหตุ		198
- การวินิจฉัยและการคัดกรอง		199
- ลักษณะทางคลินิก		199
- การรักษา		201
- การพยากรณ์โรค		201
- กระบวนการพยาบาล		202
โรคปัญญาอ่อน		203
- ความหมาย		203

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
- สาเหตุ	204
- การวินิจฉัยและการคัดกรอง	204
- ลักษณะทางคลินิก	206
- การรักษา	207
- การพยากรณ์โรค	209
- กระบวนการพยาบาล	209
บทที่ 24 สุขภาพจิตผู้สูงอายุและการดูแล.....ปาริชาติ แวนไวยาศาสตร์ 213 (Mental Health of Elderly and Intervention)	213
ความสำคัญของการพยาบาลผู้สูงอายุ	213
ความหมายของผู้สูงอายุ	213
การเปลี่ยนแปลงทางจิตใจในวัยสูงอายุ	214
การตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางจิตสังคมของผู้สูงอายุ	215
ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางจิตใจในวัยสูงอายุ	215
ปัญหาทางสุขภาพจิตและจิตเวชที่พบบ่อยในผู้สูงอายุ	217
กระบวนการพยาบาลจิตเวชและสุขภาพจิตผู้สูงอายุ	219
หลักการพยาบาลจิตเวชและสุขภาพจิตผู้สูงอายุตามทฤษฎีแรงจูงใจของมาสโลว์	221
การส่งเสริมสุขภาพจิตผู้สูงอายุ	223
บทที่ 25 การพยาบาลผู้มีความผิดปกติทางจิตเวชจากการเสพสารเสพติด 226 (Caring for Addictive Disorder Patients).....จุฬาลักษณ์ ชำซอง	226
ความหมายของสารเสพติด	226
ความผิดปกติทางจิตเวชที่เกิดจากการใช้สารเสพติด	227
ประเภทของสารเสพติด	228
สาเหตุของการติดยาเสพติด	232
ปัญหาและลักษณะของผู้เสพยาเสพติด	235
การบำบัดรักษาและการป้องกัน	236
การบำบัดรักษาทางจิตสังคม	240
- ชั้นเตรียมการ	237
- ชั้นถอนพิษยา	238
- ชั้นการฟื้นฟูสมรรถภาพ	239

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
- ชั้นการติดตามหลังการรักษา	240
การพยาบาลผู้ติดสารเสพติด	242
บทที่ 26 การพยาบาลผู้ป่วยนิติจิตเวชฉวีวรรณ สัตยธรรม	255
(Caring for Forensic Psychiatric Patients and Forensic Nursing)	
ความหมายของนิติจิตเวชและการพยาบาลนิติจิตเวช	255
การพยาบาลผู้ป่วยนิติจิตเวชในโรงพยาบาล	257
ความรับผิดชอบของพยาบาลต่อผู้ป่วยนิติจิตเวช	258
วิวัฒนาการของการพยาบาลนิติเวชสากล	261
ขอบเขตการปฏิบัติการพยาบาลนิติเวช	261
บทที่ 27 สุขภาพจิตชุมชนและการดูแลผู้ป่วยจิตเวชที่บ้านฉวีวรรณ สัตยธรรม	264
(Community Mental Health and Psychiatric Home Care)	
ความหมายของสุขภาพจิตชุมชนจิตเวชชุมชนและการดูแลผู้ป่วยจิตเวชที่บ้าน	265
วิวัฒนาการของสุขภาพจิตชุมชนสากล	266
วิวัฒนาการของสุขภาพจิตชุมชนในประเทศไทย	268
ความเชื่อและปรัชญาของสุขภาพจิตชุมชน	268
หลักเบื้องต้นของสุขภาพจิตและจิตเวชชุมชน	273
ทิมสหวิชาชีพทางสุขภาพจิตและจิตเวชในชุมชน	273
บทบาทของพยาบาลจิตเวชและสุขภาพจิตในชุมชน	273
ระดับของการดูแลสุขภาพจิตในชุมชน	274
การดูแลผู้ป่วยจิตเวชที่บ้าน	274
วัตถุประสงค์ของการดูแลผู้ป่วยจิตเวชที่บ้าน	274
บริการที่จะให้แก่ผู้ป่วยจิตเวชที่บ้าน	274
คุณสมบัติของพยาบาลจิตเวชและสุขภาพจิตที่จะดูแลผู้ป่วยที่บ้าน	276
กิจกรรมการพยาบาลในการดูแลผู้ป่วยที่บ้าน	276
ดัชนี	281
INDEX	283